

Subiect: Opinie juridică proiectul de lege pentru modificarea Codului penal nr. 985/2002 și Codului de procedură penală nr. 122/2003

Adresată: Ministerul Justiției Republicii Moldova
adrese de contact: secretariat@justice.gov.md
veronica.mihailov-moraru@justice.gov.md;
cristian.postovanu@justice.gov.md; veronica.bradautanu@justice.gov.md;
diana.melenciuc@justice.gov.md.

Prezentată de: Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM, www.crjm.org),
persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA (vladislav.gribincea@crjm.org)
Tel.: 022 843 601, extensia 111.

Nr/Data: 22/22 din 10 iunie 2022

Expediată prin email

Această opinie este prezentată în contextul inițiativei de modificare a legislației penale și procesual penale în vederea stabilirii unor sancțiuni disuasive și eficiente în cauzele de corupție, precum și pentru simplificarea codului de procedură penală, inițiativă lansată de către Ministerul Justiției.

CRJM propune câteva modificări cheie care să îmbunătățească anumite instituții reglementate de codul penal, procesual penal dar și codului contravențional. În special, propunem următoarele:

- **Încetarea curgerii termenului de prescripție**, atât în procedurile penale cât și în cele contravenționale, odată cu sesizarea instanță de judecată. Fiind o practică atestată în majoritatea țărilor, modificarea va limita posibilitatea părților de a tergiversa examinarea cauzelor în așteptarea expirării termenului de prescripție. Aceasta de asemenea va asigura ca sancțiunile contravenționale să fie cu adevărat executate și că procesele contravenționale nu vor fi încetate pe motiv de expirare a termenului de prescripție de un an;
- **Introducerea unei redacții noi pentru art. 307 Cod penal:** Propunem o nouă redacție a art. 307. În opinia noastră aceasta va reduce multe probleme practice cristalizate în practica judiciară anterioară. În același timp, propunem extinderea aplicării art. 307 și față de procurori;
- **Introducerea răspunderii penale pentru declarații false:** Propunem introducerea răspunderii penale a bănuितului, învinuitului, inculpatului, condamnatului pentru darea declarațiilor false, o omisiune care în prezent încurajează un comportament lipsit de etică sau infrațional al unor părți sau martori care compar în cadrul proceselor de judecată;
- **Includerea unor noi norme pentru a sancționa coruperea activă:** Propunem introducerea în art. 325 CP a unei norme similare din art. 324 CP pentru a acoperi situațiile infraționale, de exemplu: mita în proporții mici, or în prezent, coruperea activa în proporții mici este sancționată mult mai dur decât coruperea pasivă;
- **Clarificarea noțiunii abuzului și excesului de putere:** Propunem clarificarea și definirea mai clară a abuzului și excesului de putere, atât în codul penal cât și în codul contravențional,

utilizând o formulare similară componentei de infracțiune depășirea atribuțiilor de serviciu în redacție nouă. Această clarificare vine inclusiv în contextul jurisprudenței recente a Curții Constituționale.

- **Introducerea caracterului executoriu imediat al sentinței primei instanțe:** Propunem includerea posibilității de aplicare a pedepsei de închisoare cu executare după sentința judecătorească. Această modificare soluționează vidul creat în urma hotărârii Curții Constituționale nr. 3 [cu privire la interpretarea art. 25 din Constituție](#) (care sugerează ca mandat de arest nu se mai eliberează după emiterea hotărârii primei instanțe), dar și riscul eschivării persoanelor condamnate în primă instanță, situații atestate anterior, inclusiv în dosare de rezonanță;
- **Excluderea componentei de contravenție calomnia și redefinirea injuriei:** Propunem excluderea componentei de contravenție calomnia deoarece această normă nu este una eficientă, iar eventualele situații care anterior erau investigate în contextul acestei componente contravenționale să fie examinate prin prisma situațiilor de defăimare, reglementată prin Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare. În privința injuriei, urmează a fi de asemenea reglementată într-o nouă redacție, într-un text similar celui definit de către Legea cu privire la libertatea de exprimare.

CRJM își reiterează deschiderea pentru colaborare în continuare cu autoritățile naționale în vederea elaborării politicilor publice pe segmentul justiției, anticorupție și drepturilor omului.

Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

Cu respect,

Vladislav GRIBINCEA,
Președinte

Anexă: modificările de lege propuse

I. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 60
alineatul 2 va avea următorul conținut:

„(2) Prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și pînă la trimiterea cauzei în judecată.
alineatul 5 va avea următorul conținut:

„(5) Curgerea prescripției se suspendă dacă persoana care a săvârșit infracțiunea se sustrage de la urmărirea penală. În acest caz, curgerea prescripției se reia din momentul reținerii persoanei sau din momentul autodenunțării.”

alineatul 6 va avea următorul conținut:

„(6) Persoana se liberează de răspundere penală dacă de la data săvârșirii infracțiunii au trecut 25 de ani și prescripția nu a fost întreruptă sau suspendată.”

2. Articolul 307 se expune într-o nouă redacție, după cum urmează:

Articolul 307. Emiterea unui act de dispoziție, procesual sau de procedură cu încălcarea legii

(1) Emiterea cu bună-știință de către judecător sau procuror a unui act de dispoziție, act procesual, sau act procedural cu încălcarea normelor legale imperative, în beneficiul sau detrimentul unei persoane

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1500 la 3000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

(2) Aceeași acțiune

a) legată de învinuirea de săvârșire a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave;

b) care au cauzat daune în proporții deosebit de mari

se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 10 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.

3. La articolul 312 alineatul (1), cuvintele „martor sau partea vătămată” se substituie cu cuvintele „martor, partea vătămată, bănuit, învinuit, inculpat sau condamnat”.

4. Articolul 325 se completează cu un nou alineat (3¹) cu următorul conținut:

(3¹) Acțiunile prevăzute la alin.(1), săvârșite în proporții care nu depășesc 100 unități convenționale,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 400 la 1500 unități convenționale.

5. Articolul 327 va avea următorul conținut

„Articolul 327. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

(1) Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes personal sau în interesul altor persoane, dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, sau imposibilitatea exercitării atribuțiilor statului sau a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune:

a) săvârșită de o persoană cu funcție de demnitate publică;

b) săvârșită din interes material

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 7 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

(3) Abuzul de putere sau abuzul de serviciu, săvârșit în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale,

se pedepsește cu închisoare de la 3 la 8 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.

6. La articolul 328 alineatul (1), sintagma „considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” se substituie cu sintagma „mari, sau imposibilitatea exercitării atribuțiilor statului sau a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice”.

II. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 248-251 art.699 din 05 noiembrie 2013, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 435 alineatul (1) lit. c) va avea următorul cuprins:

„c) rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, dacă nu se agravează situația condamnatului, sau, după caz, dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Rejudecarea cauzei poate fi dispusă o singură dată.

2. Articolul 466 alineatul (2) se completează cu p. 1¹⁾ cu următorul cuprins:

1¹⁾ la data pronunțării, în cazul condamnării la închisoare cu executare;”

II. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 30 alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției și pînă la data intrării cauzei contravenționale în instanța de judecată.”

2. Articolul 69 va avea următorul cuprins:

„Articolul 69. Injuria

Injuria, adică exprimarea verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenționat persoana și care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 10 la 20 de ore.

3. Articolul 70 se abrogă.

4. Articolul 312 va avea următorul cuprins:

Articolul 312. Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

Folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, în interes personal sau în interesul altor persoane, dacă aceasta a cauzat daune materiale, sau a îngreunat

exercitarea atribuțiilor statului sau a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice,”

se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

5. La articolul 313, sintagma „și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii” se substituie cu sintagma „, dacă aceasta a cauzat daune materiale, sau a îngreunat exercitării atribuțiilor statului sau a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice,”.